

**AVTOTRANSPORT VOSITALARIGA SERVIS XIZMAT
KORSATISH MASALALARI TAHLILI**

Majidov Salim Sodiqovich

*Buxoro viloyati Vobkent tumani 2-son kasb-hunar
maktabi o'qituvchisi*

Annotatsiya. Ushbu maqolada avtotransport vositalariga servis xizmat ko'rsatish sohasidagi asosiy muammolar va ularni hal qilish uchun amalga oshirilishi lozim bo'lgan tadbirlar tahlil qilingan. Maqolada avtotransport servis xizmatlarining sifatini oshirish, texnologik innovatsiyalarni joriy etish, malakali mutaxassislar tayyorlash va raqobatni kuchaytirish masalalari muhokama qilingan. Shuningdek, avtomobil servislarida ishlovchi xodimlarning malakasini oshirish, xizmat ko'rsatish jarayonlarini avtomatlashtirish va raqamli texnologiyalarni qo'llash zarurligi ta'kidlangan. Avtomobil servislarining rivojlanishi va elektr transport vositalariga xizmat ko'rsatish bilan bog'liq kelajakdagi istiqbollar ham tahlil etilgan. Maqola O'zbekistonda avtotransport xizmatlari sohasini takomillashtirish uchun takliflar va strategik yo'nalishlarni belgilaydi.

Kalit so'zlar: servis xizmatlari, texnologik innovatsiyalar, xizmat ko'rsatish sifatini oshirish, diagnostika tizimlari, mutaxassislar malakasi, elektr transport vositalari, raqamli texnologiyalar, avtotransport servis markazlari.

Kirish. Avtotransport vositalari insonlarning kundalik hayotidagi ajralmas qismiga aylangan. Tashish, savdo, sanoat va turizm sohalarida avtomobillar muhim o'rin tutadi. Shuningdek, ushbu transport vositalarining ishonchli va samarali ishlashi, jamoat xavfsizligi va atrof-muhitni muhofaza qilishda muhim rol o'ynaydi. Avtotransport servis xizmatlari, shu bilan birga, ushbu vositalarning samarali ishlashini ta'minlashda asosiy rolni o'ynaydi. Biroq, so'nggi yillarda avtotransport servis xizmatlarida turli muammolar yuzaga kelgan. Xususan, xizmat sifatining pasayishi, malakali mutaxassislarning yetishmasligi, texnologik yangilanishlarning sustligi va ehtiyot qismlarining yetishmasligi kabi muammolar jiddiy ahamiyatga ega. Ushbu maqolada avtotransport vositalariga servis xizmatlari ko'rsatishdagi asosiy muammolar tahlil qilinadi va ularni hal qilish yo'llari ko'rib chiqiladi. Avtotransport vositalariga servis xizmatlari ko'rsatish sohasi so'nggi yillarda jiddiy rivojlanishga erishgan bo'lsa-da, bu sohada hali ham bir qator muammolar mavjud. Adabiyotlar tahlilini o'rganish natijasida, avtotransport servis xizmatlari bilan bog'liq bo'lgan asosiy masalalar va ularning yechimlari haqida bir qator muhim xulosalar chiqarish mumkin. Ushbu muhokama, o'z navbatida, avtotransport servis sohasining hozirgi holati, mavjud muammolar va ular yuzasidan olib borilgan ilmiy tadqiqotlar asosida kelgusidagi imkoniyatlar haqida fikr yuritadi. Adabiyotlarda ko'rsatilgan asosiy muammolardan biri, avtotransport servislarida malakali mutaxassislarning yetishmasligidir. Mustafaev (2019) va Farruxov va Mirzayev (2020) o'z tadqiqotlarida bu muammoning jiddiyligini ta'kidlashgan. O'zbekistonda va

boshqa Markaziy Osiyo mamlakatlarida avtotransport servislarida ishlovchi mutaxassislar uchun maxsus tayyorgarlik va sertifikatlash tizimi yetarli darajada rivojlanmagan. Bu esa xizmatlarning sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Tadqiqotchilar, shu boisdan, avtotransport servis xodimlarining malakasini oshirish, zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtirish va ularni treninglar orqali doimiy ravishda yangilab borish zarurligini ko'rsatganlar. Avtomobil servis xizmatlari sohasida texnologik yangilanishlar muhim rol o'ynaydi. Xolmatov (2018) tomonidan ko'rsatilganidek, diagnostika tizimlari va avtomatlashtirilgan texnologiyalarni qo'llash servis xizmatlarining sifatini sezilarli darajada oshirishi mumkin. Bugungi kunda, avtotransport servislarida sun'iy intellekt va raqamli tizimlar orqali nosozliklarni aniqlash, servis jarayonini tezlashtirish va xarajatlarni kamaytirish imkoniyatlari mavjud. Biroq, Farruxov va Mirzayev (2020) tadqiqotida, texnologik yangilanishlar faqat ba'zi yirik va zamonaviy servis markazlarida joriy etilayotganini, kichik va o'rta xizmat ko'rsatuvchi markazlar bu imkoniyatlardan hali to'liq foydalana olmayotganini ko'rsatishadi. Bu holat, aslida, raqobatning susayishiga va xizmatlar sifatining pastlashishiga olib kelishi mumkin. Shu sababli, davlat va xususiy sektor tomonidan texnologik innovatsiyalarni yanada kengroq qo'llab-quvvatlash, kichik va o'rta bizneslarga ham raqamli xizmatlar yaratishga imkon berish zarur.

Xizmat ko'rsatish sifatini oshirish masalasi ham ko'plab tadqiqotlarda muhokama qilingan. Toshkent shahar avtomobil servis assotsiatsiyasi (2023) tomonidan o'tkazilgan tadqiqotda, servis markazlarining xizmat ko'rsatish sifatini oshirish uchun bir qator chora-tadbirlar taklif qilingan. Xususan, ehtiyot qismlarining sifati va mavjudligini oshirish, xizmat ko'rsatuvchilarning malakasini yanada oshirish, shuningdek, xizmatlarni tezlashtirish va mijozlarga qulay sharoitlar yaratish masalalari ko'rilgan. Raqobatning kuchayishi va xizmat ko'rsatuvchilarning sifatini oshirish orqali mijozlarga yanada sifatli xizmat ko'rsatish mumkin. Bundan tashqari, o'zaro raqobat, xarajatlar va xizmatlarning sifatini boshqarishda yordam beradi. Bugungi kunda avtotransport sohasidagi yangi tendensiyalardan biri bu elektr transport vositalarining keng tarqalishidir. Farruxov (2021) tomonidan olib borilgan tadqiqotda, elektr transport vositalariga xizmat ko'rsatishning yangi yondashuvlari o'rganilgan. Elektr avtomobillarining texnik xizmatlarini ko'rsatish uchun maxsus diagnostika va ta'mirlash uskunalari zarur, bu esa yangi xizmat ko'rsatuvchi markazlar va infratuzilma talab qiladi. Elektr transport vositalarining rivojlanishi va ular uchun alohida xizmat ko'rsatish markazlarini tashkil etish, kelajakda avtotransport servis sohasining asosiy yo'nalishlaridan biri bo'lishi mumkin. Ushbu yangi yo'nalish, shuningdek, atrof-muhitni muhofaza qilish va kamroq ifloslantiruvchi transport vositalarini kengaytirish imkonini beradi.

Adabiyotlar tahlili. Avtotransport vositalariga servis xizmat ko'rsatish masalalari ko'plab ilmiy tadqiqotlar va ishlanmalarda o'z ifodasini topgan. Ushbu tadqiqotlar avtotransport servisining sifatini oshirish, texnologik yangilanishlar, muammolarni hal etish va xizmatlar samaradorligini oshirishga qaratilgan. Adabiyotlarni tahlil qilish orqali avtotransport servis xizmatlari sohasidagi ilmiy yondashuvlarni va dolzarb masalalarni

ko'rib chiqish mumkin. Avtotransport servislarining asosiy masalalarini birinchi bo'lib Mustafaev (2019) o'z tadqiqotida ta'kidlagan. U avtotransport servislarining rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatuvchi bir qator omillarni keltirgan. Xususan, mutaxassislar yetishmasligi, texnologik innovatsiyalarni kiritishdagi sustlik, ehtiyot qismlarining qimmatlari va ularga bo'lgan talabning oshishi kabi muammolarni o'rganib chiqqan. Ushbu muammolarni hal qilish uchun innovatsion texnologiyalarni joriy etish, xususan, raqamli texnologiyalar va avtomatik tizimlarni qo'llashni taklif qilgan. Avtomobil servislaridagi texnologik innovatsiyalarni o'rganish borasidagi ilmiy ishlar juda muhimdir. Xolmatov (2018) o'z ilmiy ishida, avtomobil sanoatida innovatsiyalarning roli haqida keng fikr yuritgan. U texnologik yangilanishlarning servis xizmatlarini rivojlantirishdagi ahamiyatini ta'kidlagan. Masalan, diagnostika tizimlari va avtotransport xizmatlari uchun sun'iy intellekt (AI) texnologiyalarini qo'llashga doir yangi yondashuvlar mavjudligini aniqlagan. Shu bilan birga, avtotransportning texnik holatini tahlil qilish va nosozliklarni aniqlashda AI va avtomatlashtirilgan tizimlarning samaradorligini ko'rsatgan.

Farruxov va Mirzayev (2020) O'zbekiston va Markaziy Osiyo mamlakatlarida avtotransport servislarining rivojlanishi haqida tadqiqotlar olib borgan. Ular, avtotransport servis xizmatlari sohasining bugungi kunda qanday rivojlanayotganini va bu sohada mavjud bo'lgan muammolarni tahlil qilgan. Ular davlat tomonidan ko'rsatiladigan xizmatlarning ahamiyatini, shuningdek, shaxsiy va xususiy xizmat ko'rsatuvchi markazlarning o'zaro raqobatbardoshligini ta'kidlagan. Tadqiqotchilar, shuningdek, xizmatlarning qiymatini va sifatini oshirish uchun raqobatni kuchaytirish va yangi, zamonaviy usullarni joriy etishni zarurligini bildirishgan. Toshkent shahar avtomobil servis assotsiatsiyasi (2023) tomonidan o'tkazilgan tadqiqotda, avtotransport servis xizmatlari sifatini oshirish uchun amalga oshirilishi lozim bo'lgan chora-tadbirlar belgilangan. Tadqiqotda, mutaxassislarning malakasini oshirish, xizmat ko'rsatuvchi markazlarning infratuzilmasini modernizatsiya qilish va mijozlarga xizmat ko'rsatishda yangi metodologiyalarni qo'llash zarurligi ko'rsatilgan. Xususan, xizmat ko'rsatish jarayonida muammolarni aniqlash va bartaraf etishda diagnostika texnologiyalarining joriy etilishi tavsiya etilgan.

Yangi ilmiy tadqiqotlar, avtotransport servisining yangi yo'nalishlarini, xususan, elektr transport vositalari (EV) va ularning texnik xizmat ko'rsatish xususiyatlarini o'rganishga qaratilgan. Farruxov (2021) EV servislarining rivojlanishini tahlil qilgan va elektr transport vositalariga xizmat ko'rsatishdagi yangi muammolarni va ehtiyojlarni belgilagan. U elektr avtomobillarining quvvat tizimi va batareyalariga doir alohida diagnostika va texnik xizmatlarni talab qilishi sababli, alohida infratuzilmaning zarurligini ta'kidladi. O'zbekistonda avtotransport servis xizmatlarini rivojlantirish uchun qo'llanilayotgan usullarni o'rganish uchun Juraev (2022) o'z ilmiy ishida O'zbekiston kontekstida xususiy va davlat sektori xizmatlari o'rtasidagi farqlarni tahlil qilgan. U, shuningdek, davlat tomonidan moliyalashtiriladigan avtotransport servis markazlarini samarali boshqarish va ularning sifatini oshirish bo'yicha takliflarni ishlab chiqqan. Avtotransport servis xizmatlariga oid ilmiy tadqiqotlar sohasida o'zaro bog'langan bir qancha muhim masalalar ko'rib chiqilgan.

Ushbu tadqiqotlarda texnologik innovatsiyalar, xususi sektor va davlat xizmatlarining raqobati, malakali mutaxassislar yetishmasligi, va ehtiyot qismlar bilan bog'liq muammolar tahlil qilingan. Bunday ilmiy ishlar avtotransport servislarining sifatini oshirish va ularning samaradorligini yaxshilashga qaratilgan yondashuvlarni rivojlantirishga xizmat qiladi. Bu sohada yanada chuqurroq va kengroq tadqiqotlar o'tkazilishi zarur.

Xulosa. Avtotransport servis xizmatlarini yaxshilashda eng muhim omillar, malakali mutaxassislar tayyorlash, texnologik innovatsiyalarni qo'llash, xizmat ko'rsatish sifatini oshirish va raqobatni kuchaytirishdir. Shu bilan birga, kelajakda elektr transport vositalarining rivojlanishi va yangi texnologiyalarga asoslangan yondashuvlar bu sohaning muhim yo'nalishlariga aylanadi. O'zbekiston avtotransport servis xizmatlari sohasining samarali rivojlanishi uchun davlat va xususi sektorning hamkorligi va qo'llab-quvvatlashi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Farruxov, D. & Mirzayev, E. (2020). *O'zbekistonda avtomobil transporti va servis sohasining rivojlanishi*. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti nashriyoti.
2. Mustafaev, T. (2019). *Avtomobil xizmatlari va ularning iqtisodiy roli*. Toshkent: Iqtisodiyot va texnologiya nashriyoti.
3. Xolmatov, R. (2018). *Avtomobil sanoatida innovatsiyalar va servis texnologiyalari*. Tashkent: InnoTech Press.
4. Toshkent shahar avtomobil servis assotsiatsiyasi (2023). *Avtotransport vositalariga xizmat ko'rsatish: Mavjud holat va kelajak istiqbollari*.
5. Farruxov, D. (2021). *Elektr transport vositalariga xizmat ko'rsatishning yangi yondashuvlari*. Tashkent: Avtomobil sanoati ilmiy nashriyoti.
6. Juraev, B. (2022). *O'zbekiston avtomobil servislarining iqtisodiy tahlili va rivojlanish istiqbollari*. Toshkent: O'zbekiston Davlat Iqtisodiyot Universiteti.